

AZ EGYEDURALOM LÉTREJÖTTE

1. Az első triumvirátus

- a polgárháborús időszakban+ a rabszolga felkelések során a hadvezérek befolyása megnőtt:
- de: ellentét: Pompeius - Crassus
- Külső-belső problémák: Keleten: VI. Mithridatész
- Kalózkodás – olyan mértékű, hogy a gazdaság működését veszélyezteti
- Pompeius rendezte a helyzetet – köv.: megnőtt a befolyása
- Hazatérve: a hadseregét elbocsátotta, de a szenátusban mégis félelmet keltett –
- Köv.: nem adtak földet a veteránjainak + nem hagyták jóvá a keleti intézkedéseit
- köv.: Pompeius a Néppárttal keresett kapcsolatokat – Julius Caesar
- Caesar: előkelő patrícius nemzetség tagja, de Marius révén kötődik a Néppárthoz
- Népszerűsége tört: Néppárti kapcsolatai + a proletárok megnyerése révén (cirkuszi játékok, stb)
- Kr.e.: 60. Caesar, Pompeius és Crassus: 1. triumvirátus – szövetség a szenátus ellen
- A megállapodás: 59. Caesar konzul: intézkedései: földosztás + jóváhagyta Crassus keleti intézkedéseit – majd:
- A hatalom felosztása:
- Crassus: Szíria, Caesar: Gallia, Pompeius: Hispania
- Crassus: elesik a parthusok ellen vívott küzdelemben

2. Caesar útja a hatalomhoz

- a triumvirátus felbomlott: Pompeius a szenátus oldalára állt – egyedül lett konzul
- Caesar: létrehozta Gallia provinciát : a gallok lakta területeket a Rajnáig hódoltatta + benyomult Britanniába– óriási hadizsákmány + személyéhez hú hadsereg
- Kr.e.: 49. a szenátus hazarendelte: Aleia iacta est.
- a polgárháború kezdete: a hadsereget Itália följére lépve el kellett volna bocsátania
- Pompeius: nem tudott ellene vonulni, mert nem volt serege Itáliában – visszavonul a Balkán felé
- Caesar bevonult Rómába, majd Pompeius seregét részenként verte szét:
- Hispániában a fővezér nélküli sereget
- majd: 48. Pharszalosz – a Pompeius vezette, túlerőben lévő sereget– Pompeius Egyiptomba menekül, ahol meggyilkolják
- Caesar: Egyiptomból – keleti hódítások – 47. Zela: Kis-Ázsiából küldte a híres hadijelentését Rómába: Ven, vidi, vici.

3. Caesar egyeduralma:

- lényegében leszámolt a köztársasággal – egyeduralom
- örökös diktátor, imperátor, néptribunus, pontifex maximus, censor – a királyi címet és a diadémot elutasította, bár szobrát a hét római kir. szobra mellé állították a hívei.
- reformok: földosztás, veteránok letelepítése – a proletárok száma felére csökken
- értékálló aranypénz – aranydénár – az egész világon elfogadott
- sok provinciabeli településnek: polgárjog – felvette őket a hadseregbe is
- a szenátus tekintélyét csökkenteni akarta – ezért a létszámát 900 főre emelte + provinciabelieket is meghívott ide
- naptár megreformálása – szökőév bevezetése – a mai naptárunk alapja
- Bukásának oka: a köztársasági hagyományokat nem vette figyelembe
- 44. március idusa: . A régi köztársasági rend hívei Brutus és Cassius vezetésével meggyilkolják

- Caesar halála után: zavaros helyzet – a köztársaságpártiak nem rendelkeztek se megfelelő katonai erővel, se elképzelésekkel – köv.: hadseregvezetők veszik át az uralmat.

4. **A második triumvirátus: Kr.e. 43.**

- Marcus Antonius , Caesar konzultársa 44-ben, Aemilianus Lepidus hadvezér és Caesar fogadott fia, Caius Octavianus
- Cél: Caesar gyilkosainak megbüntetése, szövetség a szenátus ellen és hatalmi osztózás
- Kr.e. 42-ben Phillippi: Brutus és Cassius legyőzése
- a birodalom felosztása: Antonius: kelete, Octavianus: nyugati, Lepidus: Afrika
- Lepidus hamarosan visszavonul a politikai élettől

5. **Octavianus hatalomra jutása**

- Lepidus korai halála után:
- Octavianusé Nyugat, Antoniusé Kelet (Egyiptom stb.)
- Antonius: harcok a parhusokkal + szerelmi ügyletek Kleopátrával
- Octavianus: kihasználva ezt propagandát folytatott Rómában Antonius ellen
- Kr.e. 31: Döntő tengeri csata Actiumnál - Octavianus győzelme, Antonius és Kleopátra öngyilkossága
- Egyiptom római provincia, de Octavianus ellenőrzése alatt – köv.: Octavianus a kezében tartotta Róma gabonaellátását.

6. **Augustus egyeduralkodó - a principátus**

- látszólag lemondott a hatalmáról – csak megtiszteltetésből fogadott el címeket:
- látszólag: a köztársaságot állítja vissza:
- Augustus(később személynévként használta) – princeps senatus (első polgár).
- De: kulcsfontosságú köztársasági tisztségeket összpontosított a kezében, s ezeken keresztül a hatalom birtokosa volt:
- princeps senatus: a szenátus elnöke – elsőként szavaz
- Consul: végrehajtó hatalom vezetője
- néptribunus: személyében sérthetetlen + vétőjog
- censor: összeállíthatta a szenátus névjegyzékét
- pontifex maximus: a vallási életet irányította +
- Imperator, proconsul, praetor
- A köztársaság hagyományait támogatta + a régi erkölcsöket és szokásokat
- De: valójában egyeduralkodó – ezt védték a
- Praetoriánusok: a testőrgárda tagjai – csak Augustustól függtek – ellensúlyozták a sikeres hadvezéreket

7. **Augustus uralmának értékelése:**

- Belső nyugalmat teremtett:
- Rablóbandák felszámolása, bíróságok újjászervezése, létszámuk növelése
- Erkölcsi – és családvédő törvények
- Népek ingyengabona, cirkusz
- Szenátori és lovagrend: a gazdasági hatalmukat nem, de a politikait korlátozta
- A császári közigazgatás kiépítésének a kezdete: államhivatalnokai kar kiépítésével próbálkozott
- Provinciák: a legfontosabbakat saját kezében tartotta
- Külpolitika: béke: Pax Romana
- természetes határok (Rajna, Duna, Eufrátesz) mentén alakította ki a határvonalat
- 9. Pannónia meghódítása